

Den Europæiske Sprogportfolio

Marianne Hirtzel

European Project Officer.
University of Cambridge Local Examination
Syndicate (UCLES), UK.

Den Europæiske Sprogportfolio (*European Language Portfolio (ELP)*) blev officielt lanceret af Europarådet i Det Europæiske Sprogår 2001 efter flere år med pilotprojekter og udviklingen af mange forskellige versioner rundt om i Europa. Mange versioner er blevet fremstillet; de fleste af dem målrettet mod bestemte sektorer og/eller aldersgrupper, men de har visse træk til fælles.

Portfolioprojektet er meget tæt forbundet med *Common European Framework (CEF)*, og de er begge udsprunget af arbejdet med Europarådets projekt *Moderne Sprog i 1990'erne*. Portfoliomodelen anvender *Common European Frameworks* system med seks niveauer (A1, A2, B1, B2, C1, C2), og specielt *Passport*-afsnittet indeholder *Common European Frameworks* generelle skema med niveau- og færdighedsdeskriptorer. Dette

er en meget vigtig pointe og en styrke ved Portfolien da *Common European Framework* er ved at blive standard for kurser, materialer og prøver over hele Europa inden for skole- og erhvervsuddannelser samt højere uddannelser. Portfolien kan derfor indpasses i uddannelsessystemer og mere uafhængig læring og blive mere værdifuld for sin ejer fordi den henviser til et anerkendt fælleseuropæisk system.

Målene bag Portfolien

Portfolioprojektet er udviklet med henblik på at støtte den europæiske integration og de europæiske borgeres mobilitet ved at udstyre brugerne med et redskab der gør det muligt for dem at registrere deres formelle læring (kurser og eksaminer fra skolen), men det giver dem også et middel til at registrere

andre måder sprog kan læres og udvikles på. På denne måde får interkulturelle erfaringer og mindre formaliserede måder at udvikle sit sprog på tillagt betydning idet de giver et samlet billede af den enkeltes evner. Portfolien (og især *Passport*-delen) støtter derfor europæiske borgeres mobilitet - især for dem som søger arbejde eller uddannelse i et andet land - ved at indeholde en fuldstændig registrering af en persons færdigheder inden for rammerne af en model som er let at genkende fra det ene europæiske land til det andet.

Et stærkt element i Portfolio-projektet er dets støtte til livslang læring. Dem der har en Europæisk Sprogportfolio bliver opfordret til at vende tilbage til den med regelmæssige mellemrum for at opdatere registreringen af deres færdigheder. Nogle starter måske i skolen med en Portfolio der specielt retter sig mod elever i folkeskolen, og bevæger sig derefter videre til udgaver der passer bedre til voksne, mens andre måske begynder med en udgave der passer til voksne sprogtilægnere. Skønt sprogbrugere sandsynligvis får deres Portfolier i forbindelse med mere formaliserede læringssituationer som f.eks. i skolen og på sprogkurser, er det et af målene at opmuntre dem til selvstændig læring. Portfolien er altid den enkeltes ejendom, og han eller hun bør anvende den som en hjælp til at registrere sine fremskridt og sætte sig nye læringsmål.

Portfolien motiverer europæiske borgere til at udvikle delkompetencer på flere sprog eftersom ethvert færdighedsniveau kan registreres. Borgerne bliver derved støttet i deres forsøg på i højere

grad at blive flersprogede og flerkulturelle. Et af Europarådets mål er at opmuntre folk til at opnå delkompetencer på flere sprog i stedet for kun at beherske ét sprog og på den måde fremme en positiv holdning til kulturel diversitet og støtte en større forståelse af andre.

Strukturen i Den Europæiske Sprogportfolio

I 2000 nedsatte Europarådet en *Validation Committee* (valideringskomité) til at tage sig af ansøgninger om officiel godkendelse af forskellige udgaver af portfolier. En af betingelserne for dette er kravet om at officielt godkendte udgaver skal omfatte tre adskilte dele i hele portfolien. De tre dele er:

- *Passport* (pas): Denne del har en rapporteringsfunktion, og vil formentlig være den del der mest vil blive anvendt til eksterne formål;
- *Language Biography* (sprogbiografi): Bruges til at registrere erfaringer med læring af sprog;
- *Dossier*: Indeholder prøver på materiale der støtter de to andre dele.

Derudover er der nogle bestemte sider og andre elementer som bør være indeholdt i alle versioner. De bliver mere detaljeret behandlet nedenfor.

Officielt validerede versioner

Indtil nu er 23 versioner blevet officielt godkendt af Europarådet. Mange af disse er blevet lavet til bestemte lande eller sektorer såsom den nederlandske version til erhvervsuddannelser (18.2001), den ungarske version til grundskolen (15.2001), og den version der er

lavet af *Centre International d'Etudes Pédagogiques* i Frankrig (2.2000). Den Portfolio der er udviklet til vokse sprogtilegnere (dvs. aldersgruppen over 16 år) af EAQUALS og ALTE (version 6.2000), er en af de få der er lavet til denne sektor og med det mål af blive anvendt internationalt. Den bliver nærmere behandlet nedenfor med henblik på ræsonnementet bag indholdet og de anvendelsesmuligheder den kan have.¹

En Portfolio til voksne sprogtilegnere: EAQUALS-ALTE versionen

EAQUALS (*European Association for Quality Language Services*) begyndte sit arbejde med en Portfolio i 1999, og aftalte efterfølgende at indgå i et samarbejde med ALTE (*Association of Language Testers in Europe*) da man mente at de to foreningers mål supplerede hinanden fint. EAQUALS havde allerede udført nogle pilotstudier med den første Portfolio de udviklede, og dette viste sig at give værdifuld feedback til udviklingen af den nuværende version.

Den første offentliggjorte version af EAQUALS-ALTE Portfolien er netop nu ved at blive fremstillet og vil blive lanceret i begyndelsen af marts på fire sprog: Engelsk, fransk, tysk og italiensk (se detaljerne i slutningen af denne artikel). Det er nyttigt at se lidt nærmere på Portfolien for at sætte fokus på nogle af målene og principperne bag den.

Passport

Da det er mest sandsynligt at det er denne del af Portfolien der vil blive brugt til eksterne formål (som f.eks. når man

skal søge job eller uddannelsesplads i udlandet), har den så vidt muligt fået en form hvor der ikke skal bruges ord. På de fleste af siderne skal man enten sætte kryds eller skraverse nogle felter, og formatet er A5, således at dobbeltsider let kan fotokopieres på A4-ark.

De to første sider giver en introduktion til Europarådet, Portfolio-projektet og plads til at skrive sit navn. Det er også muligt, men ikke obligatorisk, at vedlægge et foto af ejeren.

Herefter følger et afsnit med overskriften *Profile of Language Skills* (Sprogfærdighedsprofil), hvori brugeren angiver sit / sine modersmål og andre sprog som han eller hun taler. Der er her plads til at registrere færdighed i op til 6 sprog, herunder modersmålene, som har samme vægt som de andre sprog i Portfolien. For at udfylde dette afsnit anvender Portfoliens indehaver selv-evalueringsskemaet fra *Common European Framework* (tabel 2 fra kapitel 3 i *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*), som findes midt i Passport-brochuren. Skemaet giver generelle redegørelser for færdighed på seks niveauer i *Common European Framework* (A1 til C2) inden for fem færdighedsområder: Lytning, Læsning, Mundtlig Interaktion, Tale og Skrivning. Idéen er her at brugeren skal identificere sit generelle niveau inden for hver færdighed og hvert sprog ved at skraverse de relevante felter i tabellerne for *Profile of Language Skills*. Denne del af *Passport* er ikke beregnet til daglig brug; brugeren vil sandsynligvis komme tilbage til denne tabel en gang hver måned eller så, afhængig af hvor intensivt

og sammenhængende et sprog bliver lært og /eller brugt. I *Language Biography* (sprogbiografien) er der også plads til en nærmere og mere hyppig analyse af niveauerne.

Det næste hovedafsnit i *Passport* dækker *Language learning and intercultural experiences* (sprogindlæring og interkulturelle erfaringer), for det første i en tabel der ser på anvendelsen af sprog i lande eller områder hvor sproget ikke tales som modersmål, og derefter i områder hvor det bliver talt. Igen er det hensigten med disse to tabeller at man skal udfylde dem ved at afkrydse eller skraverse et felt, og disse sider er udviklet for at give en generel sammenfatning som der bliver nærmere redegjort for i *Language Biography*. De sider der dækker anvendelse af sproget i et land eller et område hvor sproget ikke tales, angiver tidsperioder i år (op til 1/3/5 år og mere end 5 år), og inkluderer afsnit som skole, erhvervs- og voksenuddannelse, anvendelse på arbejdspladser og gennem direkte kontakt med andre der taler sproget. Disse sider kunne for eksempel udfyldes af én der bor i Tyskland og som regelmæssigt anvender fransk på sit arbejde. Der er også bagest plads til meget korte supplerende kommentarer, som kan bruges hvis man ikke synes at nogle af de andre sammenhænge er dækkende.

De sider der dækker ophold i et område hvor sproget tales som modersmål, er udformet på samme måde, men tidsfelterne her angiver perioder i måneder i stedet for år eftersom mange af sådanne ophold vil være af kortere varighed. Eksempler på sådanne ophold er: Del-

tagelse i et sprogkursus og anvendelse af sproget i forbindelse med studieophold eller kurser, og igen er der lidt plads til at indføje særlige detaljer.

Derefter giver *Passport* plads til at registrere *Certificates* og *Diplomas* (beviser og diplomer) man har fået, og til at angive karakterer eller uddannelser med niveauerne i *Common European Framework*. Dette afsnit kan indeholde prøver fra skolen eller andre steder fra.

Indtil dette punkt er de sider der er omtalt, Europarådets standardsider, og disse skal være med i enhver Portfolio der er blevet officielt godkendt. De sider og afsnit der følger, er blevet specielt udviklet til EAQUALS-ALTE versionen, herunder ALTE's *Framework of Language Examinations*. I øjeblikket omfatter den prøver der er lavet på 16 af de sprog der er repræsenteret i ALTE, og yderligere 8 sprog følger snart efter. Prøverne er lagt på 6 niveauer, således at man kan se hvilket niveau prøven er på, sammenlignet med mange andre der er lavet til andre sprog. Gennem arbejdet med ALTE's *Can Do projekt* er det empirisk blevet demonstreret hvordan det er muligt at sammenknytte prøver fra ALTE *Framework* og CEF, og prøverne har CEF's overskrifter. Ved at benytte de næste sider i *Passport* kan brugerne registrere alle de prøver de har taget på EAQUALS' medlemsskoler, og de prøver de har taget inden for ALTE *Framework*.

De sidste sider i *Passport* giver retningslinjer for hvordan man skal udfylde dokumentet sammen med nogle enkelte informationer om ALTE og EAQUALS og foreningernes Internetadresser.

Language Biography (sprogbiografi)

Som det blev nævnt ovenfor, er målet med *Language Biography*-delen af Portfolio at gøre det muligt for brugerne at give en mere detaljeret redegørelse for deres sprogtilegnelse og interkulturelle erfaringer. De første tre afsnit giver generelle retningslinjer, men er ikke alt for præskriptive hvad angår indhold og mængden af oplysninger. Der anvendes et løbsbladsystem således at sprogbiografidelen er nem at opdatere og det kan gøres regelmæssigt, og dermed giver mulighed for stor fleksibilitet i anvendelsen. De tre afsnit er:

- 1 *My language learning aims* (mine sprogindlæringsmål): Denne del opmuntrer brugerne til at skrive om hvorfor de er ved at lære et bestemt sprog og at overveje hvilke færdigheder der er de vigtigste for dem. De kan bruge den til et særligt formål, eller det kan være vigtigt for dem at nå et bestemt niveau på grund af deres arbejde eller af andre grunde.
- 2 *My language learning history* (min sprogtilegneshistorie): Her bliver brugeren bedt om at give detaljer om sprogindlærings erfaringer i kronologisk rækkefølge, så som gennemførte kurser, anvendelse af sprog på arbejde og i forbindelse med ferier. Dette omfatter sprog som sprogtilegneren har mødt som barn, f.eks. inden for familien eller under ophold i udlandet.
- 3 *My most significant linguistic and intercultural experiences* (mine mest betydningsfulde sproglige og interkulturelle erfaringer): Fokus ligger her på hvordan disse erfaringer kan have ændret brugerens forhold til

det pågældende sprog og den pågældende kultur og deres følelser i forbindelse med læringsoplevelser. F.eks. kan de være blevet mere motiveret til at lære efter at have besøgt et land hvor sproget tales som modersmål.

Som det ses gør afsnit 2 og 3 det muligt for brugeren i langt højere grad at uddybe de oplysninger som der kun blev sat kryds ved, eller som blev skraveret i felterne i *Passport* under *Language learning and intercultural experience*.

Det sidste afsnit i *Language Biography* giver mulighed for at uddybe de oplysninger der blev givet i *Profile* og *language skills*. Dette afsnit gav de generelle deskriptorer for niveauerne og færdighederne fra CEF. Her, i afsnittet *My current language learning priorities* (Mine aktuelle sprogtilegnelseprioriteter), er der mere fyldige deskriptorer, som blev udviklet til CEF og ELP af Günther Schneider og Brian North til et *Swiss National Science Foundation* projekt. For hvert niveau og under færdighedsoverskriften er der mere detaljerede deskriptorer (omkring 40 deskriptorer pr. niveau) som gør det muligt for brugeren nøjere at præcisere sit niveau. Disse deskriptorer kan enten bruges til at vurdere ens aktuelle niveau eller til at udstikke læringsmål. Sprogtilegneren bliver bedt om at angive sit generelle niveau i *Passport*-skemaet og derefter arbejde sig igennem den relevante tjekliste for dette niveau idet han eller hun ser på hvilke deskriptorer der beskriver de ting som han/hun kan gøre nu, eller gerne ville kunne gøre i fremtiden. Efter at have gjort dette, kan det generelle niveau

(som godt kan være forskelligt for hver færdighed) registreres i *Passport*.

Arbejdet med *Language Biography* kan gøres af sprogtilegneren selv eller sammen med en lærer, eventuelt i forbindelse med planlægningen af et kursus.

Dossier

I denne del af Portfolien samler brugeren udvalgte eksempler der støtter de oplysninger der er givet andetsteds. Der kan være tale om eksamensbeviser, rapporter eller dele af skriftlige arbejder såvel som kassettebånd eller videoer der giver prøver på mundtlige færdigheder eller præsentationer. Der er et skema hvori det udvalgte arbejde kan registreres, og hvori det kan angives om arbejdet er udført individuelt eller sammen med andre, og om det indeholder rettelser f.eks. fra en lærer.

Konklusion

Portfolien har altså både en rapporteringsfunktion og en pædagogisk funktion, ligesom den støtter Europarådets mål. Rapporteringsfunktionen er tydeligst i *Passport* der som nævnt sandsynligvis er den del af *Passport* der hyppigst vil finde 'ekstern' anvendelse. Da *Language Biography* og *Dossier* også har en rapporteringsfunktion, giver de sprogtilegneren mulighed for at gå i gang med og fortsætte den udfordring det er at lære sprog som en selvstændig aktivitet som han eller hun selv er ansvarlig for.

Sprogtilegneren kan anvende elementerne i Portfolien som et middel til at

holde styr på sine hidtidige fremskridt og sætte mål for sin fremtidige udvikling. Disse kunne omfatte en forbedring af de nuværende sprogfærdigheder eller tilegnelsen af nye sprog. Udover at blive anvendt til at sætte mål med, opmuntrer Portfolien sprogtilegneren til at tænke over hvordan han eller hun lærer sprog og til at se sprog i deres kulturelle kontekster. Man regner med at Portfolien vil have en indvirkning på læreplansudvikling eftersom sprogtilegnerne bliver mere bevidste om deres behov. Den skulle også kunne tilskynde sprogtilegnerne til at søge kvalitet i sprogkurser og eksaminer.

Noter & Henvisninger

1 Den danske version er under udarbejdelse af Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.

ALTE Secretariat: 1 Hills Road
Cambridge CB1 2EU · Tlf.: +44 1223 553925
e-mail: alte@ucles.org.uk · www.alte.org

EAQUALS Secretariat: The British School of Trieste · Via Torrebianca 18 · 34132 Trieste Italien · e-mail: Peter.Brown@eaquals.org
www.eaquals.org

Europarådet: www.culture.coe.portfolio

Litteratur

Swiss National Science Foundation projekt: Schneider, G. & North, B. (2000), Fremdsprachen können - was heisst das? Chur / Zürich, Rüegger. ©Editions scolaires du canton de Berne / Berner Lehrmittel- und Medienverlag 2001.

Common European Framework of Reference for languages: learning, teaching, assessment. Engelsk udgave v/ Cambridge University Press. Fransk udgave v/ Didier. Tysk udgave v/ Langenscheidt.

Oversat af Michael Svendsen Pedersen